

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการปลูกัญชาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ในประเทศไทยและต่างประเทศ กรณีการปลดล็อกสมุนไพรกัญชาไม่จัดเป็นสารเสพติดให้โทษในประเภท 5 (การเปิดเสรีกัญชา) รวมทั้งศึกษาพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 เช่น การนำประโยชน์จากกัญชามาใช้ทางการแพทย์และการใช้เพื่อสันตินาการ เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสม สรุปได้ดังนี้

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกัญชาเพื่อนำกัญชาไปใช้อย่างเหมาะสมในประเทศไทยและแนวทางการแก้ไขปัญหา สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 บทสรุป

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสิทธิการใช้กัญชาของต่างประเทศในสหรัฐอเมริกา 50 มลรัฐ โดยมีมลรัฐที่อนุญาตให้ใช้กัญชาในทางการแพทย์ได้จำนวน 33 มลรัฐ แต่อีก 9 มลรัฐเท่านั้น เพราะเริ่มพบว่ามีปัญหาบางประการ เช่น อาชญากรรมบางอย่างสูงขึ้นเป็นต้นแม้กัญชามีคุณในการรักษาโรคแต่ถ้าเสพมากเกินไปก็อาจเกิดอาการประสาทหลอนได้อนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อกิจกรรมนันทนาการได้ ส่วนประเทศแคนาดาเปลี่ยนจากการอนุญาตให้ใช้กัญชาทางการแพทย์เท่านั้นเป็นการใช้กัญชาเพื่อกิจกรรมนันทนาการได้และบุคคลจะต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป และสอดคล้องกันกับสาธารณรัฐบราซิลเช่นเดียวกัน

ปัจจุบันรัฐบาลได้ปลดล็อกพืชกัญชาไม่จัดอยู่ในจำพวกยาเสพติดและได้ยกเลิกความผิดฐานผลิต นำเข้า หรือส่งออก มีไว้ในครอบครองจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ รวมไปถึงการเสพพืชกัญชาโดยประกาศอย่างเป็นทางการให้ถูกกฎหมายเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ซึ่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องสมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 พิจารณาเห็นว่ากัญชาเป็นสมุนไพรที่มีค่าต่อการศึกษาหรือวิจัยมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 มาตรา 44 มาตรา 45 (3) และ (5) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิ

ปัญหาการแพทย์แผนไทยถึงแม้ว่ากัญชาจะถูกปลดล็อกให้ใช้ประโยชน์และปลูกได้อย่างเสรีแต่ก็ยังไม่เห็นได้ว่ายังไม่มิกฎหมายใดที่ออกมาเพื่อควบคุมการปลูกหรือใช้ประโยชน์จากกัญชาอย่างเคร่งครัด จึงเห็นว่าควรค่อยเป็นค่อยไปสำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขแผนปัจจุบัน ควรพิจารณาผลดีและผลเสียอย่างเข้าใจในการเปิดเสรีสำหรับกัญชาในปัจจุบัน

สาเหตุของการปลดล็อกกัญชา เนื่องจากต้องการให้กัญชาสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและใช้ประโยชน์ได้อย่างเข้าใจไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อเด็กและเยาวชน หญิงมีครรภ์ตลอดจนหญิงให้นมบุตร สำหรับการใช้น้ำมันกัญชาในการบำบัดรักษาผู้ป่วยสามารถใช้ได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายฉบับนี้ และหากผู้ใดฝ่าฝืน ใช้กัญชาที่ขัดกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 27 มาตรา 28/1 ประกอบกับมาตรา 74 ดังนี้¹

มาตรา 27 ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับ การก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ นั้น ระวังหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระวังหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นระวังเหตุรำคาญ นั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับ การก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็น ผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

มาตรา 28 ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ระวังเหตุรำคาญภายในเวลาอัน สมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระวังเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมี อำนาจระวังเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำการละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครอง สถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตราย

¹ พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 27 มาตรา 28/1 ประกอบกับมาตรา 74.

อย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้น ทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุร้ายกาจนั้นแล้วก็ได้

มาตรา 74 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 28 วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา 28/1 วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 23 มาตรา 28 วรรคสอง หรือมาตรา 28 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับมาตรการในการกำกับดูแล ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงตกอยู่ในสถานะสูญญากาศทางกฎหมายในการควบคุมกัญชา ถึงแม้ว่าหลังจากปลดล็อกกัญชากระทรวงสาธารณสุขจะมีการออกประกาศถึง 3 ครั้ง เกี่ยวกับแนวทางการกำกับดูแลควบคุมการใช้กัญชา แต่มาตรการดังกล่าวก็ไม่ครอบคลุมสถานการณ์ทำให้เกิดกรณีมีผู้ได้รับผลกระทบจากการบริโภคกัญชา รวมถึงมีเยาวชนที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีการเสพกัญชากันอย่างโจ่งแจ้ง เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางดังนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ประกอบกับประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขมาตรการของประเทศไทยเกี่ยวกับการปลูกกัญชาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

5.1 ควรกำหนดมาตรการในการควบคุม กำกับ ดูแล สำหรับกลุ่มผู้ขออนุญาตปลูกใช้ในครัวเรือนหรือใช้เพื่อสันตนาการ โดยจะต้องเผยแพร่วิธีการใช้บริโภคให้ถูกวิธี และต้องกำหนดปริมาณการครอบครองแยกเป็นแบบสดหรือแบบแห้งให้ชัดเจน

5.2 ควรมีมาตรการควบคุมที่ชัดเจนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 26/6 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 โดยให้ใช้มาตรการควบคุมสถานที่การใช้กัญชาเพื่อสันตนาการที่ชัดเจน และต้องจัดให้มีการเจ้าหน้าที่ภายใต้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยสอดส่องดูแลไม่ให้มีการเสพกัญชาในที่สาธารณะ

5.3 ควรมีการออกแบบให้มีความยืดหยุ่นในส่วนของผู้ขออนุญาตโดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ คือ กำหนดให้กัญชาเป็นพืชประโยชน์ทางการแพทย์บนพื้นฐานตามหลักวิชาการด้านการแพทย์ที่เหมาะสมภายใต้การควบคุมดูแลของผู้เชี่ยวชาญตามมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพ โดยจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตตามกฎหมายเท่านั้น ภาครัฐควรกำหนดนโยบายนำกัญชามาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และเป็นพืชเศรษฐกิจมากขึ้นเพื่อผู้ป่วยที่จำเป็นต้องใช้กัญชารักษาโรคและได้รับการรับรองจากแพทย์สามารถขออนุญาตปลูกกัญชารักษาโรคของตนเองได้และเพื่อให้เกษตรกรที่มีความประสงค์ปลูกจำหน่ายร่วมกับผู้ผลิตยาและสมุนไพรอีกด้วย ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นรอบร้อมเกี่ยวกับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษปลดล๊อคกัญชาเป็นยารักษาโรคเพื่อเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และสามารถนำไปใช้ในการรักษาภายใต้การดูแลและควบคุมของแพทย์ได้

5.4 ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เรื่องกำหนดอาหารที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือจำหน่าย ซึ่งการปลดล๊อคครั้งนี้ทำให้ประชาชนสามารถนำส่วนของกัญชามาใช้ในธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มแต่ยังพบว่าพระราชบัญญัตินี้ยังไม่มีความเพียงพอด้วยมาตรการในการควบคุมการปลูกกัญชาที่เข้มงวดทำให้เกิดช่องว่างวัตถุประสงค์ไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงต้องมีการแก้ไขในส่วนของการจำกัดในการปลูกให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นเพื่อครอบคลุมผู้ที่ต้องการปลูกกัญชาได้อย่างทั่วถึงและสามารถนำกัญชาไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยด้วย

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าหากรัฐบาลดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวจะทำให้ประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปลูกกัญชา รวมไปถึงการนำกัญชามาใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งจะสอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ (ค.ศ. 1961) (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) จัดให้กัญชา เป็นยาเสพติดหรือสารเสพติด ที่กำหนดให้รัฐภาคีสามารถนำยาเสพติดไปใช้ประโยชน์เฉพาะวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และใช้สำหรับศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ได้ภายใต้เงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่อนุสัญญากำหนด ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก การแปรรูป นำเข้า ส่งออก หรือแจกจ่าย โดยไม่รวมถึงการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อสันทนาการ